

TINKR

Åpenhetsloven og vesentlighetsanalyse – del 1

Åpenhetsloven?

5 min

2 & 2

Hvorfor er åpenhetsloven innført?

Samling 1

Samling 2

Mål

- Få oversikt over hva Åpenhetsloven er og hva som kreves
- Forstå sammenhengen mellom Åpenhetsloven og bærekraftsrapportering

- Dele erfaringer fra anvendelse i praksis
- Deltakerne er i stand til å kunne ferdigstille og kommunisere tilfredstillende av kravene på egen hånd.

Agenda

1. Hva er Åpenhetsloven og hvorfor er den viktig?
2. Hvordan blir dere berørt av den?
3. Hvordan jobber man med den?
4. Bærekraftsrapportering og Åpenhetsloven
5. Kan vesentlig.no også brukes til å rapportere på åpenhetsloven?

1. Kort oppsummering av viktigste punkter samling 1
2. Gjennomgang av caseoppgave – diskusjon og erfaringsdeling
3. Hva må du tenke på når du skal kommunisere dette ut?

Egenarbeid mellom samlingene:

Deltakerne bruker tiden mellom de to samlingene for å identifisere utvalgte tema i egen virksomhet og lage handlingsplan knyttet til disse.

En lov vi ikke visste at vi trengte

Fremtiden for milliardinvesteringene i Fosen Vind er fortsatt uavklart. Nye lover medfører ofte merarbeid, men trolig vil åpenhetsloven – som trer i kraft 1. juli – spare bedriftsledere for både kostnader og bekymringer i tiden som kommer.

2 MIN | PUBLISERT: 28.06.22 — 19.49 | OPPDATERT: 10 MÅNEDER SIDEN

Hva er Åpenhetsloven

«Lov om virksomheters
åpenhet og arbeid med
grunnleggende
menneskerettigheter og
anstendige arbeidsforhold»

Formålet med Åpenhetsloven er å

1. Fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
2. Sikre at alle har tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer utfordringer på området

Hvordan blir dere berørt?

1. **Gjennom å følge åpenhetsloven blir det lettere å:**
 - Bidra til en bærekraftig utvikling på andre områder enn miljø
 - Oppdage risiko i egen verdikjede
2. **Må rapportere innen 30.juni 2023: Norske virksomheter, som oppfyller minst to av tre kriterier:**
 - Balansesum på 35 mill NOK+
 - Omsetning på 70 mill NOK+
 - Flere enn 50 ansatte
3. **Mindre virksomheter kan bli indirekte berørt:**
 - Underleverandør til et større selskap
 - Krav i offentlig anbud
 - For å få finansiering?

Betydning

6 min

3 & 3

Hvordan tenker dere at åpenhetsloven har betydning for dere?

Hva sier loven at man må gjøre

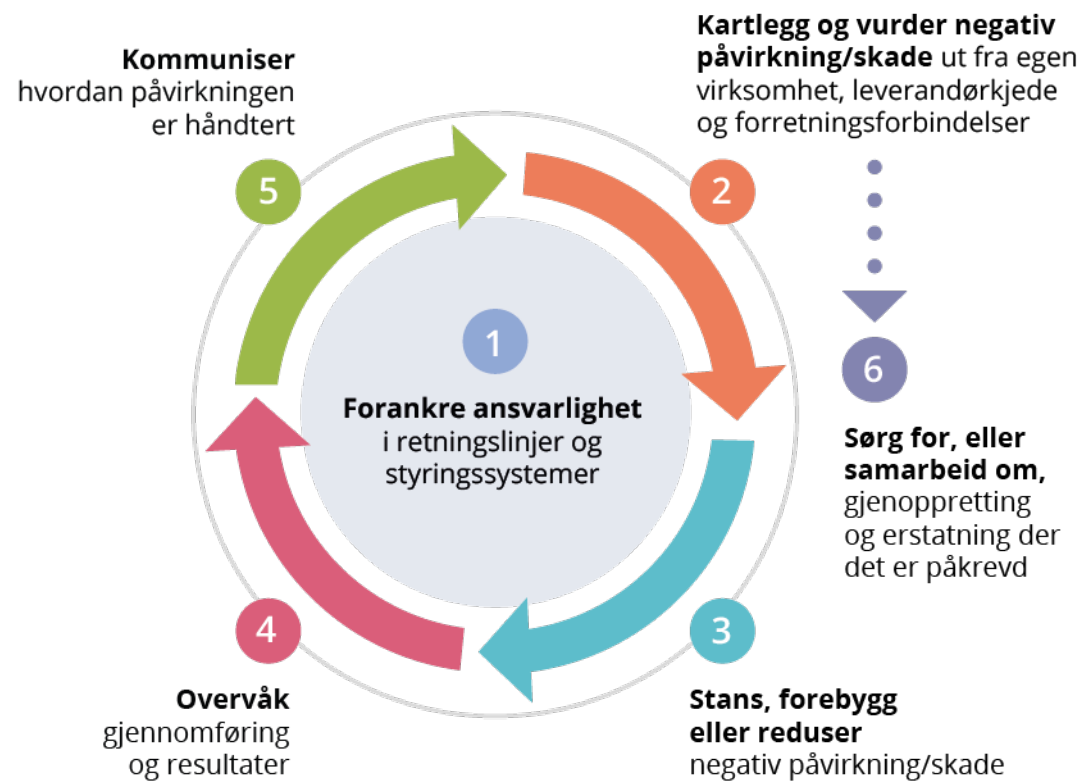
1. **Kartlegge** negative virkninger av egen og av underleverandørers aktivitet på menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold
2. **Iverksette** tiltak der det er nødvendig
3. **Informere** om hva dere gjør, resultater av kartleggingen og eventuelle tiltak som iverksettes
4. Bedrifter som omfattes av loven er også forpliktet til å **svare på henvendelser** om hvordan de jobber med dette.

Hvordan gjøre aktsomhetsvurderinger

Aktsomhetshjulet:

1. Forankre ansvarlighet
2. Kartlegging av konsekvenser
3. Tiltaksplan
4. Overvåkning
5. Kommunikasjon
6. Erstatning

Figur: Norges kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv

Forankre ansvarlighet

Beskrivelse av

- Hvordan virksomheten skal opptre ansvarlig
- Hvilke forventninger man har til egne leverandører
- Planer for hvordan man skal sikre dette og hvem som har ansvaret

Denne skal

- Forankres i styret
- Være tilgjengelig for alle (f.eks. hjemmeside)
- Omfatte hele virksomheten og leverandører

[Navn på virksomhet] tar vår forpliktelse til åpenhet, menneskerettigheter og arbeidsforhold på alvor. For å sikre at vi opererer på en etisk og ansvarlig måte forplikter vi oss til å:

- Respektere og fremme grunnleggende menneskerettigheter i alle aspekter av vår virksomhet. Dette inkluderer å unngå diskriminering basert på rase, kjønn, religion, nasjonalitet, alder eller andre beskyttede karakteristikk. Vi vil også aktivt motvirke tvangsarbeid, barnearbeid og andre former for brudd på menneskerettighetene.
- Sikre trygge og sunne arbeidsforhold for alle våre ansatte. Dette innebærer å overholde gjeldende arbeidsmiljølover og -standarder, inkludert vern mot trakassering, rettferdig lønn, anstendige arbeidstider og retten til å fagorganisere seg.
- Vi vil jobbe for ansvarlige verdikjeder og vil bidra til at våre leverandører og forretningspartnere deler våre forpliktelser når det gjelder menneskerettigheter og arbeidsforhold. Vi gjør årlige risikovurderinger knyttet til dette og iverksetter tiltak der det er behov. (Se vår tiltaksplan for mer informasjon).

Hvis du har spørsmål om vår tilnærming til disse områdene eller ønsker mer informasjon, vennligst kontakt oss [kontakthinformasjon]..

Kartlegge utfordringer

Definer hvor du har utfordringer og gjør valg. Stol på underleverandørene, med mindre du har konkrete grunner til noe annet.

1.

Få oversikt: Hvem er leverandørene våre og hvilke innsatsfaktorer kjøper vi?

- Lag oversikt over egne aktiviteter, leverandører og forretningspartnere og hva de leverer.
- Be om informasjon om leverandørenes underleverandører der det er hensiktsmessig.
- Overordnet kartlegging basert på den informasjonen dere har tilgang til.

2.

Vurder risiko – Hva bør vi undersøke nærmere:

- **Egen virksomhet:** Er det områder i egen virksomhet som bør undersøkes?
- **Innsatsfaktorer:** Er det noen av innsatsfaktorene det er knyttet særlig risiko til?
- **Arbeidsforhold hos leverandører.** Er det noen underleverandører vi bør kontakte?

[Se f.eks. DFØ's høyrisikoliste](#)

3.

Prioriteringer er forventet – ta det viktigste først!

- Skala - hvor alvorlig er faktiske og potensielle konsekvenser?
- Omfang - hvor mange blir berørt?

Viktig å huske på at denne jobben skal stå i forhold til:

- Virksomhetens størrelse
- Hva er det rimelig å forvente at virksomheten har oversikt over

En mulig konklusjon kan være:

Vi har gjennomført en aktsomhetsvurdering hvor vi har fått en oversikt over verdikjeden vår og gjort en risikovurdering knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Basert på denne finner vi at virksomheten i utgangspunktet har begrenset risiko for negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Kartlegging

10 min

2x2

- **4 min: Få oversikt:** Identifiser hvilke varer og tjenester dere kjøper, og hvordan leverandørporteføljen ser ut.
- **6 min: Vurder risiko:** Hvilke av disse tror dere det kan være knyttet risiko til – hva bør dere undersøke nærmere?

Vesentlig.no som kartleggingsverktøy?

1. For å gjøre kartlegging av konsekvenser
 - Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold – i egen virksomhet, hos leverandører eller forretningsforbindelser
 - Påvirkninger på miljø fra egen virksomhet, gjennom leverandører eller forretningsforbindelser
2. Vesentlig.no som et verktøy som hjelper dere med å tenke gjennom og dokumentere de viktigste temaene.
 - Første del handler om miljø
 - Andre del handler om sosial bærekraft
3. Kartlegge og prioritere basert på risiko for negative påvirkning

Finn ut hvor din bedrift har størst påvirkning

Kom i gang og få verdifull innsikt!

[Gå til dine vesentlighetsanalyser](#)

Hva er en vesentlighetsanalyse?

- Et verktøy for å identifisere hvor bedriften har størst påvirkning på en

Påvirkninger: styring for bærekraft

Basert på svarene ovenfor skal dere trekke ut viktige aspekter innen styring for bærekraft som det er viktig at deres virksomhet håndterer for å bli mer bærekraftig.

Eksempel

Dersom ingen har et operativt ansvar for bærekraft i virksomheten, kan dere skrive "Ingen med hovedansvar for bærekraft". Dersom dere ikke rapporterer på bærekraft, kan dere skrive "Bærekraftsrapporterer ikke".

Skriv ny påvirkning		Legg til
Påvirkning	Kategori	Endre / Slett
Ingen med hovedansvar for bærekraft/åpenhetslov	Styring for bærekraft	Endre / Slett
Ikke utarbeidet retningslinjer med forventninger til leverandører	Styring for bærekraft	Endre / Slett
Mangler ledeseforankring av forpliktelse for bærekraft	Styring for bærekraft	Endre / Slett

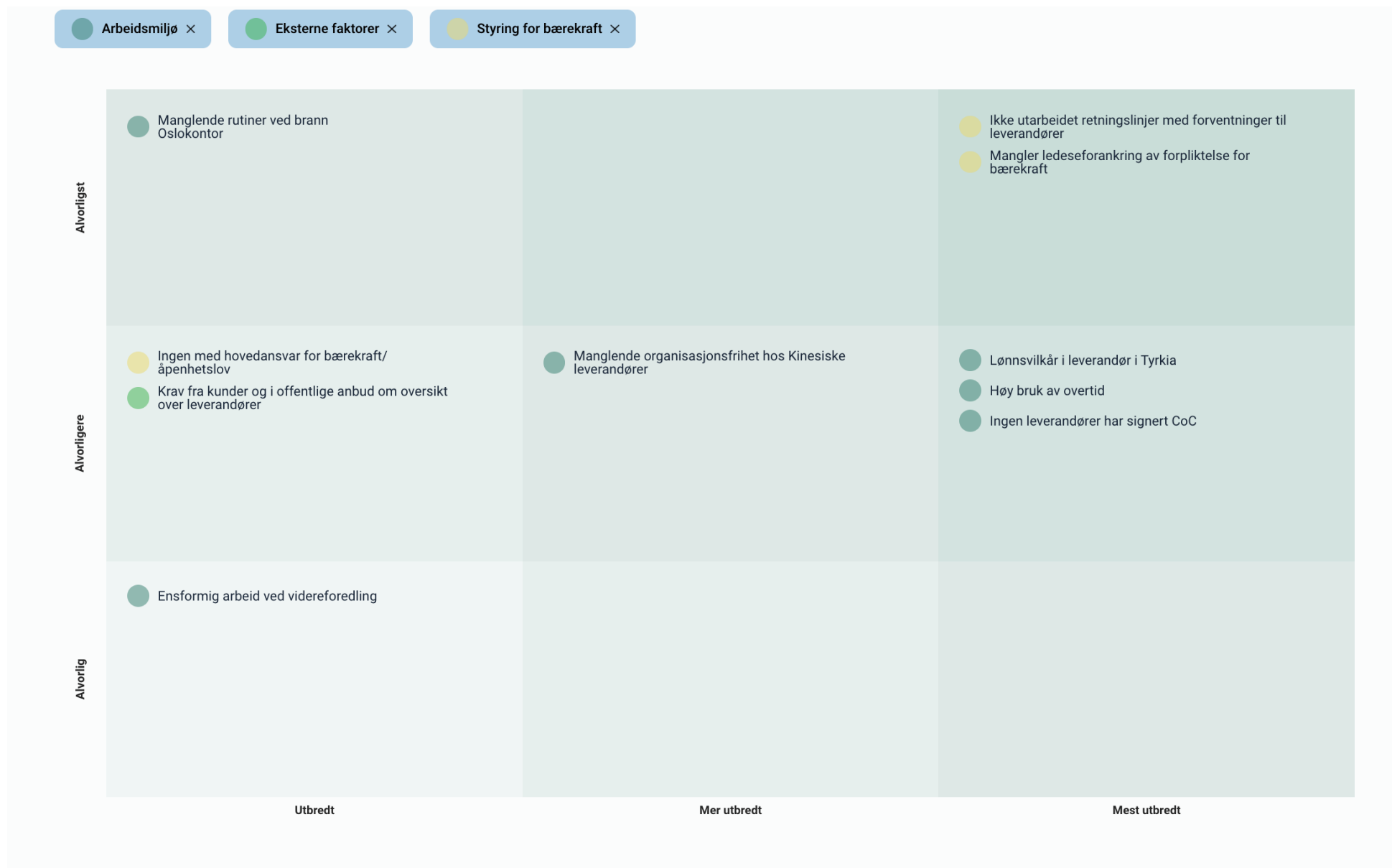
Påvirkninger: arbeidsmiljø og samfunn

Basert på svarene ovenfor skal dere trekke ut *påvirkninger* innen arbeidsmiljø og samfunn som det er viktig at deres virksomhet håndterer for å bli mer bærekraftig.

Eksempel

Dersom det er lav grad av likestilling og det bør rekrutteres fra en bredere arbeidstakergruppe, kan dere skrive "Lav grad av likestilling og mangfold blant ansatte". Dersom deres underleverandører har utfordringer knyttet til usikre arbeidsforhold for deres ansatte, kan dere skrive opp "Usikre arbeidsforhold hos leverandører".

Skriv ny påvirkning		Velg et alternativ...	Legg til
Påvirkning		Kategori	Endre / Slett
Manglende organisasjonsfrihet hos Kinesiske leverandører		Arbeidsforhold hos leverandører	Endre / Slett
Lønnsvilkår i leverandør i Tyrkia		Arbeidsforhold hos leverandører	Endre / Slett
Ensformig arbeid ved videreforedling		Arbeidsforhold hos leverandører	Endre / Slett
Høy bruk av overtid		Arbeidsforhold i egen bedrift	Endre / Slett
Manglende rutiner ved brann Oslokontor		Arbeidsforhold i egen bedrift	Endre / Slett
Ingen leverandører har signert CoC		Arbeidsforhold hos leverandører	Endre / Slett

Oppgave mellom samlinger

1 time

pr bedrift

Start arbeidet med aktomhetsvurderingene, og gå gjennom steg 1-3 for egen bedrift.

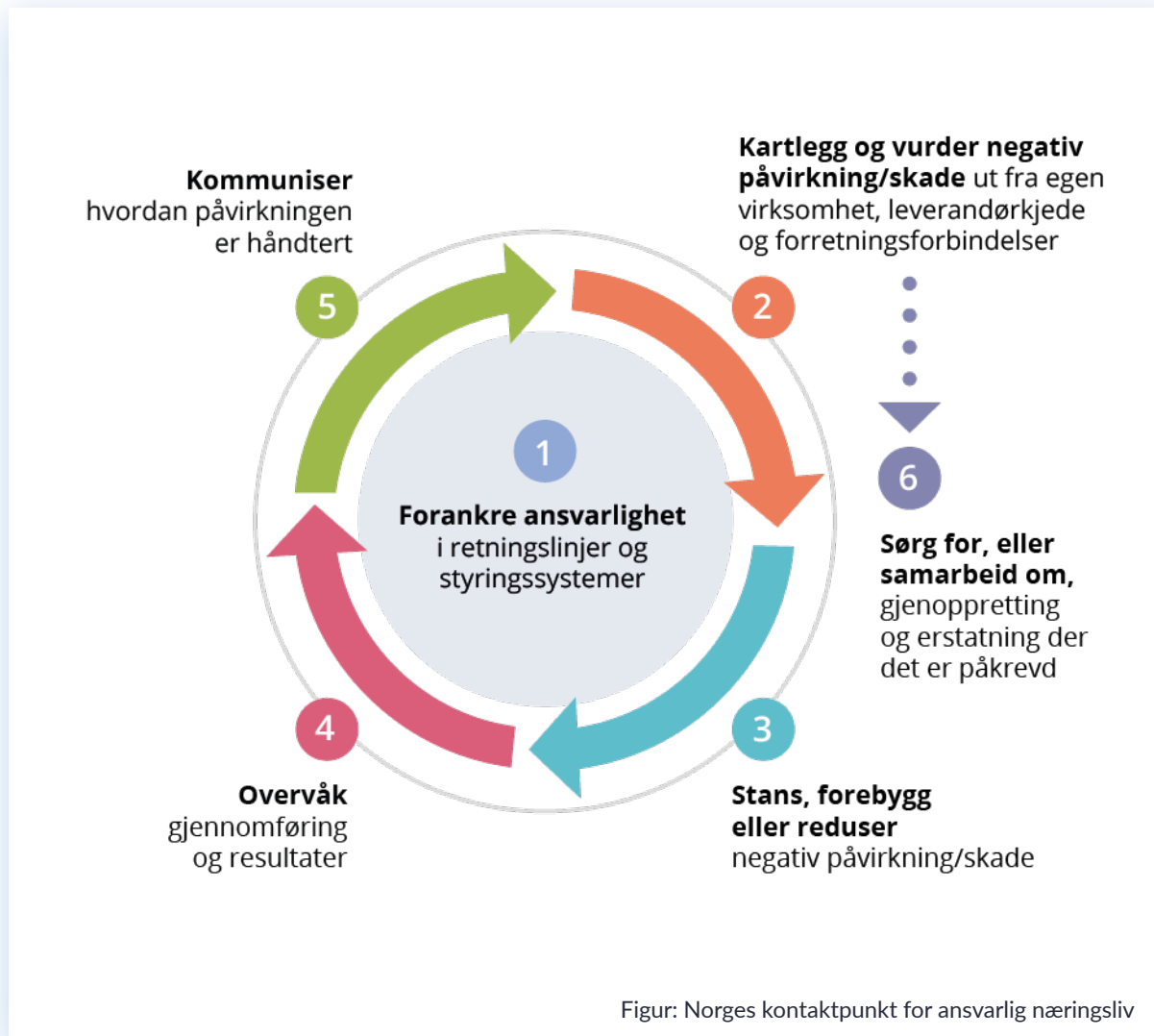
Åpenhetsloven - del II

Kurs for Electronic Coast – 16 juni 2023

Hvordan gjøre aktsomhetsvurderinger

Aktsomhetshjulet:

1. Forankre ansvarlighet
2. Kartlegging av konsekvenser
3. Tiltak
4. Overvåkning
5. Kommunikasjon
6. Erstatning

Tiltaksplan for å stanse, forebygge eller begrense negative påvirkninger

Beskriv

- Hva dere allerede gjør
- Hva dere planlegger å gjøre
- Begrunnelse for prioriteringene
- Ansvar for å gjennomføring

Valg av tiltak

- Start med de mest alvorlige konsekvensene
- Prioriter alltid aktiviteter som faktisk forårsaker skade først
- Jo nærmere skaden, jo mer ansvar
- Grad av påvirkning

Eksempler

- Tilpasse aktiviteter, for eksempel endre en produksjonsprosess for å unngå bruk av giftige stoffer
- Lære opp egne ansatte og underleverandører om ansvarlig næringsliv
- Bruke så få leverandører som mulig
- Bli kjent med leverandørene og skape langsiktige forbindelser
- Bytte leverandør
- Samarbeide på tvers av bransjer for å være flere som vil få til forbedring

Tiltak

Hva skal vi gjøre

Fokuser særlig på oppfølging av leverandører der det er identifisert vesentlig risiko.

Tre typer tiltak:

1. Stanse

- Bytte leverandør
- Endre produksjonsprosess

2. Begrense

- Beskyttelsesutstyr/tilpasse bekledning
- Jobbe med leverandøren

3. Forebygge

- Forhåndskvalifiserte leverandører
- Opplæring av ansatte og underleverandører

Overvåke

Vurdere om det som gjøres faktisk fungerer

- Hvor mange av tiltakene har blitt gjennomført?
- Hvor godt tiltakene har fungert, har skade på individer eller grupper faktisk har blitt avverget eller håndtert?

Dette kan gjøres på flere ulike måter, men ofte lurt å

- Sjekke ulike kilder om hvilken effekt tiltakene deres har.
- Eksempler på kilder kan være tredjepartsrapporter, spørreskjemaer til leverandør, fabrikkbesøk, dialog og klagemekanismer.

Fokuser særlig på oppfølging av leverandører der det er identifisert vesentlig risiko.

Interessenter og rettighetshavere som har blitt, eller kan bli, berørt av de negative konsekvensene skal involveres i oppfølgingsarbeidet.

Kommunisere

Virksomhetene skal offentligjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene de har gjort.

- For å gi interessenter og allmennheten innsikt i virksomhetenes nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt.
- Virksomheter må hvert år innen 30. juni offentliggjøre en generell redegjørelse som er tilgjengelig for alle
- Skal underskrives i av styret og daglig leder for å sikre reell forankring

Redegjørelsen skal inneholde

GENERELL INFORMASJON	NEGATIVE KONSEKVENSER	TILTAK OG RESULTATER
• Virksomhetens organisering • Driftsområde • Retningslinjer og rutiner	Opplysninger om/beskrivelse av faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som er avdekket gjennom aktsomhetsvurderingene	Opplysninger om iverksatte eller planlagte tiltak og resultatene av disse.

Kommunisere: Hvor

Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider

- God praksis å gjøre fremgang sporbar ved å samle tidligere redegjørelser på samme sted.
- Skal være lett tilgjengelig
- Uansett om du publiserer redegjørelsen andre steder så gjelder krav om at den skal opp på nettsiden.
- Ikke egen nettside?
 - Dele den på en annen del av konsernet
 - Opprette en egen nettside kun for redegjørelsen

